

עד למהפכה הטכנולוגית של המאה שלנו, עדיין היה צורך בכוח גופני, כדי לבצע את מרבית הפעולות היומיומיות.

האדם הקדמון, שחי מן הצייד, היה זקוק לכוח. הגברי רים יצאו למסעות צייד ממושכים ומסוכנים, הנשים נותרו במערה ודאגו לילדים. הגברים הגנו על השבט מפני שכנים רצחניים. הכוח הפיסי של אישה מערות קבע את מעמדו החברתי. קאריקטורות בלאספור מתארות אותו כשהוא חובט באלה בראשה של האשה, בתהליך החיזור. הדפוסים שנוצרו אז (או שעברו אלינו מצורות ביו-לוגיות קודמות, בסרם היות האדם, במובן המקובל כיום) קיימים, למעשה, עד ימינו. קשה להוכיח את עליונותו של הגבר בשטח כלשהו, וכל הוכחה כזאת ניתנת לסתימה על ידי טענות נגדיות. (אין בטהובן-ראשה? וכי מתי ניתן לאשה מיום לידתה התמריץ להיות בטהובן? האם לא ניתנו לאשה בכל התקופות ובכל התרבויות תמריץ ציט הפוכים?) אך בשטח האחד הזה, של הכוח הגופני הגס, ניתן להוכיח את עליונות הגבר.

בימינו כאשר השיבותו של הכוח הגופני הולכת ונעלמת, כאשר רובוטים ומכונות עושים את כל מלאכתנו, איזה בסיס נותר לעדינות הגבר?

אשה יכולה ללחוץ על הכפתור האדום, ולשגר את הטילים שיהרגו מאה מיליון בני-אדם תוך כמה דקות. בדיוק כמו גבר. מלבד כמה דיעות קדומות, אין שום סיבה לכך שמפקד חיל-המודיעין, וגם אלוף פיקוד-הצפון, לא יהיו מפקדת ואלופה. הוא הדין לגבי מנהלת תחנת הכוח הגרעינית, ראש ענף הפלחה בקיבוץ, מנצחת התיזורת הפילהרמונית ושרה-מישפטס.

האונס המצחיק

כוח הגיפני יש חשיבות מכרעת בפעולה אנושית אחת, המטילה את צילה על היחסים בין גבר ואשה מאז היות האדם הראשון ועד ימינו: האונס.
נרמה די שאין נושא שני, אשר לגביו פעורה תהום בה עמוקה בין מושגי שני המינים, כמו לגבי נושא זה.

אני יודע זאת מנסיוני האישי. לגבי שום נושא אחר לא היה תהליך-הלימוד שלי כה קשה. וכאשר למדתי — השפיע הדבר על כל התייחסותי לסוגיית שיוויון-האשה. כמו כל ילד, שמעתי בילדותי ובנעוריי הלצות איך ספור על נושא זה. האונס היה תמיד נושא היתולי ופיי קאנטי. משעשע ומגרה. כל גבר שיש לו זיכרון, ושהוא ישר כלפי עצמו, יזכור כי בנעוריו חלם חלומות-בהקיץ, לרוב תוך ביצוע מעשה-אונס, שבהם אנס נערות כבולות. זוהי תופעה טיבעית לגמרי, בתקופה שבה שואף הנער המתבגר למישגל, אך חושש חששות כמוסים מפני המגע המיטורי עם נערה, העלולה לבזו לו וללולל בו.

משחו מן החזיונות האזה נשאר כמזם בליבו של כל גבר, "נורמלי". סופורים על מעשי-אונס מגרים אותו, וגם משעשעים אותו. הוא נדהם להיווכח, בשיחות עם נשים, כי הן מתייחסות לאונס כאף פשע נתעב ואכזרי, כימעט כמו רצח.

אחרי ככלות הכל, מה ההבדל הנורא בין מעשה הנעשה בפנייה, ובין אותו מעשה עצמו הנעשה, יום לפני או אחרי כן, מתוך רצון?

תמתי זמן רב על ההבדל העצום בין גישת הגבר ובין גישת האשה לאונס, עד ששאלה אותי אשתי, בלהט הוויכוח: "מה היית אתה מרגיש אילו תפסו אותך ארי בעה גברים ואנסו אותך?" אני מודה כי שאלה זו שינתה (ואכן, הפעם בן-רגע) את יחסי לנושא זה.

יחסי-אין: „אובייקט מיני“, שותפה, או ייבת?

כבוד המישפחה, אחרי שהרתה — כתוצאה ממעשה-אונס שבוצע עידידי גבר אחר.

ריבון גופני

כותה יש האשה לשים קץ להריון בלתי-רצוי מעורר ויכוח רב יותר אף מזכותה שלא להיאנס, והוא רחוק מהכרעה.

גם יפוח זה נוגע לשורשי ההווייה הנשית. בעיני שוגלי ההפלות, האשה היא בית-חרושת לילדים. תפקידה החברתי העיקרי הוא ללדת ילדים, והיא משועבדת לתפקיד זה, בלא כל בחירה מצידה. האשה היא בהמת-עבודה רי בהמת-לידה. האסכולה הנגדית טוענת כי האשה היא אדם ריבוני, ושהיא ריבון מוחלט על גופה.

המאבק על כך הוא מעשי, והוא נוגע לחוק. בכנסת השביעית הגשתי הצעת-חוק להתרת ההפלות. הראשונה בכנסת. ההצעה נפלה על חרודו של קול, באשמתן של נשים — גולדה מאיר שהתנגדה לה, וכמה חברות-הכנסת שברחו מן ההצבעה או נמנעו ממנה. אני מקווה שמצפונן רודף אותן עד היום.

אולם מפלה זו סללה את הדרך לפני הרעיון, ובכנסת השמינית אכן נתקבל חוק המתיר הפלות. הוא רחוק מלהיות מושלם, אך הוא היתה צעד גדול קדימה.

עתה מתגלגלת ההצעה הקואליציונית לביטול עיקרו של אותו תיקון. אם התקבלה ההצעה סופית — ולמרבחה הזוועה, נראה כאילו זה קרוב לכטוח — הרי תהיה מדינת-ישראל המדינה היחידה בעולם הצועדת לאחור בשטח זה.

הבושה תהיה בושת כלוני. אלה הם רק נושאים בולטים מאד. שיוויון האשה בעבודה, זכותה לקידום עד לפיסגת הצמרת בלי קשר למינה, חסובים לא פחות. (ראיתי פעם כרוזה אמריקנית נהדרת, שבה הופיעה גולדה מאיר בתצלום מעורר-כבוד, ומתחתיה הכותרת: „כן, אבל האם היא יודעת לכתוב במכונה?“).

האמת היא שאין בכלל גבול לבעיות, הרי קשורות בעיקרון שיוויון-האשה.

מכיוון שאי-שיוויון האשה משתרע על כל שיטח-ההיים, המצבים והנוהגים בחברה האנושית, גם המאבק לשיוויון המינים משתרע על כולם — החל באקט המיני וכלה בהדחת כלים, החל במיספר שעות-העבודה (ובכללן שעות העבודה בבית, אחרי גמר „העבודה“) וכלה בשפה

אני סבור כיום כי היחס לאונס הוא אכן הבוחן לכל יחסה של החברה לאשה.

היחס הסלחני, המבודח, של רבים מן השוטרים והרופאים למעשה כזה מגלה את תמהות השוביניזם הגבר. רוי הקיים עדיין אצלנו. שלא לדבר כלל על המסורת עתיקת-היומין בשכבות מסוימות של האוכלוסייה, המת ייחסת אל מעשה-האונס כאל מעשה-קונדס גברי, ואף כהוכחה לגבריותו של הגבר.

רודף אותי סיפור שקראתיו לפני כמה ימים. גבר ישראלי (לא יהודי) רצה את אחותו, למען

מעשה-אונס: הלצה? שעשוע? הוכחה לגבריות?